

Omeliġa fil-Festa ta' Santa Marija, iż-Żebbuġ

Santwarju arċipretali ta' Marija Assunta Inkurunata, iż-Żebbuġ

Il-Ħadd 22 ta' Awwissu 2021

L-E.T. Mons. Anton Teuma, Isqof ta' Għawdex

TISLIMA LI ĠĠIB IL-FERĦ

Aħna ngħidu li min jidhok l-aħħar jidhok l-aħjar. U llum qegħdin nagħmlu festa ta' min jidhok l-aħħar. Ara kemm nagħmlu ċelebrazzjonijiet – m'ilux kellkom il-festa tal-Konfirmazzjoni u tat-Tqarbina –, kemm nagħmlu festi tal-birthday u tal-lawriji li niehdu! Imma huma kollha festi illi jgħaddu, illi warajhom mhux bilfors se jkun hemm dejjem suċċess, ferħ, paċi, hena. Imma din il-festa hija l-festa tal-aħħar, il-Festa ta' Marija Mtellgħa fis-Sema. Mhux biss tagħha, imma hija wkoll il-festa tagħna – tiegħi, tiegħek, ta' daww kollha li jemmnu – u magħna hi l-festa tal-bnedmin kollha.

Kemm tkun xi haġa miskinha kieku aħna l-bnedmin nafu illi t-tmiem tagħna se jkun id-distruzzjoni, it-trab tal-art. Kemm inkunu hdimna, stinkajna, ippruvajna nagħmlu fil-ħajja dak kollu li stajna, imma kollu jkun għalxejn! Fl-aħħar mill-aħħar irid jasal it-tmiem! Allura din il-festa tal-lum tagħti sens mhux biss lit-tmiem tagħna, imma lil kull ġurnata li ngħixu, lil kull mument tal-ħajja tagħna. Immaġinaw li kieku aħna nafu illi wara din il-ħajja m'hemmx ħajja oħra, illi mal-funeral jispiċċa kolloxx... kieku ngħixu ħajja ddisprata. Id-diffikultà tafu fejn hi? Illi l-verità qiegħda xi mkien iehor: il-verità hi li aħna msejnin għall-ħajja ta' dejjem. Imma b'xorti hażina hażna drabi nispiċċaw ngħixu bħallikieku t-tmiem ikun mal-mewt.

Il-Festa tal-lum tfakkarna illi t-tmiem tagħna mhux mal-mewt, mhux fil-korruzzjoni tal-qabar, imma hu magħqudin haġa waħda ma' Alla fil-ħajja ta' dejjem, fl-eternità. U dan l-iskop jagħti kulur u toġhma differenti u ġdida lil-ħajja tagħna ta' kuljum. Il-ħajja tagħna ma tispiċċax hawnhekk fuq din l-art, imma aħna msejnin biex ngħixu lkoll flimkien u flimkien ma' Alla, u għalhekk il-ħajja tagħna tiswa matul dawn is-snin li ngħaddu hawn fuq l-art. Araw kemm nies għaddew qabilna, araw kemm nies jistgħu jiġu warajna. Aħna dawn ninsewhom. Aħna nimmaġinaw li aħna biss neżistu, aħna biss ngħixu. Il-fatt li aħna ħajjin u niehdu n-nifs iġegħelna nikkoncentraw biss fuqna nfusna u ninsew lil ta' qabilna u lil ta' warajna. Imma l-fatt illi aħna msejnin biex ngħixu ħajja li ma tispiċċax, il-ħajja tagħna ta' bħalissa allura trid tkun fid-direzzjoni ta' dak li hemm jistenniena.

Il-Vanġelu tal-lum (Lq 1:39-56) bi kliem sempliċi hażna, bi storja li nafuha bl-amment, jurina u jgħallimna x'jiġifieri ngħixu llum, fil-preżent, ngħixu diġà l-ħajja li hemm tistenniena. Marija mimlija b'Ġesù, tqila b'Ġesù, tmur fid-dar ta' Elizabetta. U x'jagħmel Ġesù meta jidhol fid-djar tagħna? X'jagħmel meta aħna b'xi mod, wara li nkunu ċelebrajn timeri hawnhekk fil-knisja, wara li nkunu rċievejn timeri fil-Kelma u fl-Ewkaristija, imbagħad immorru bih fid-djar tagħna, fil-postijiet tax-xogħol tagħna, fil-postijiet tad-divertiment tagħna? Tagħmel differenza jew le? Tagħmel differenza u kif! Il-problema hi li hażna drabi aħna m'aħniex konxji li għandna lil Ġesù, jew aħjar, ma nħalluhx lil Ġesù jkun Ġesù fil-persuna tagħna, fil-ħajja tagħna ta' kuljum.

X'tagħmel Marija l-ewwel haġa kif tidhol fid-dar ta' Elizabetta, għax hi mimlija b'Ġesù? Il-Vanġelu jgħidilna: "Dahlet għand Żakkarija u sellmet lil Elizabetta" (v. 40). Tafu minn fejn ġej il-verb *issellem*? Issellem jiġifieri tgħaddi s-sliem, tagħti s-sliem. U hawnhekk diġà Marija tgħallimna x'jiġifieri jkollok lil Ġesù fik meta tiltaqa' mal-persuni l-oħra: tagħti s-sliem. L-ewwel mistoqsija li nistgħu nagħmlu dalgħodu: Fir-relazzjonijiet tiegħi mal-oħrajn, mar-raġel tiegħi, mal-mara tiegħi, mat-tfal tiegħi, mal-ġirien, ma' ħuti, jiena nsellem, jiena nagħti s-sliem, jew ngħaddi xi haġa oħra? Fir-relazzjonijiet tiegħi mal-oħrajn jiena l-ewwel u qabel kollox nipprova nirrestawra, nirrikonċilja, ngħaqqad, ingib il-paċi, jew inkella ma narahiex bi kbira li naqla' l-inkwiet, xi drabi fuq ix-xejn? Marija ssellem. Jekk jiena għandi lil Ġesù, jien ma nistax niltaqa' ma' persuna oħra u nħalliha aghar minn qabel ma ltaqgħet miegħi. Jekk jien għandi lil Ġesù fija, jien ma nistax niltaqa' ma' persuna oħra u ma nagħtihiex is-sliem ta' Ġesù, il-paċi ta' Ġesù, il-barka ta' Ġesù.

Mod prattiku u sempliċi hafna hu kif nitkellem mal-oħrajn, kif niġġudika lill-oħrajn, kif nitkellem mhux biss mal-oħrajn imma fuq l-oħrajn. Hafna drabi nispiċċaw ngħidu affarijiet fuq l-oħrajn li jistgħu jkunu veri u jistgħu ma jkunux, jistgħu jkunu biċċa verità, imbagħad halli għalina biex inkabbruhom. Imma nkunu qegħdin verament nagħtu s-sliem? Inkunu verament qed insellmu lill-oħrajn? Hafna drabi nagħmlu dan mingħajr ma nindunaw, għax jekk jien immaqdar lil xi hadd miegħek, jiena se nhossni aghar minn dik il-persuna li qiegħed immaqdar, imma nhossni wkoll marbut miegħek, għax bħallikieku qed ngħidlek xi haġa interessanti. Kemm naqgħu fi hmerijiet fir-relazzjonijiet ta' bejnietna! Forsi bi drawwa agha l-Maltin u l-Għawdxin, forsi għax nafu hafna lil xulxin, minflok insellmu, minflok ngħaddu s-sliem, kultant inkunu kapaċi nivvintaw anki stejjer u nibqgħu bnedmin tal-art. Marija kienet il-mara illi għalkemm b'saqajha mwahħlin mal-art, prattika, konkreta, intelligenti, emottivament u personalment matura, kellha rasha, mohħha, qalbha, il-persuna tagħha kollha kemm hi fis-Sema. U dan għax mimlija b'Ġesù. Allura l-ewwel haġa li tgħallimna Santa Marija Mtellgħa s-Sema hi kif nerfġu ftit 'il fuq ir-relazzjonijiet ta' bejnietna, ma nħalluhomx daqshekk mal-art jew saħansitra kultant taht l-art, għax inniżżlu lil xulxin, ngħaffġu lil xulxin bil-mod kif nitkellmu, bil-mod kif niġġudikaw, bil-mod kif inħarsu lejn xulxin.

Imma x'tagħmel aktar Marija? Mhux biss issellem. It-tislima tagħha tohloq il-ferħ fid-dar ta' Żakkarija u ta' Elizabetta, tohloq l-hena. Il-mistoqsija l-oħra li nagħmlu dalgħodu mhix biss jekk aghniex ingibu s-sliem, imma wkoll jekk aghniex nistinkaw fil-familja tagħna biex noholqu l-ferħ. Il-ferħ ma jiġix waħdu fil-familja. Il-ħaxix hażin biss jikber waħdu! Il-ferħ irridu naħdmu għalih. Irridu noqogħdu ftit attenti, għax jista' jkollna 30, 40, 50, 60, 70 sena, u forsi nkunu wasalna fit-tarf b'saqajna waħda fil-qabar u nkunu għadna ma ksibniex ir-ricetta tal-ferħ. Għandna r-ricetti kollha possibbli – min jaf x'ricetta għamiltullum, x'sajjartu tajjeb – imma r-ricetta tal-ferħ? Forsi nagħmlu hajjitna kollha nagħmlu l-esperimenti... imma dik tagħtini l-ferħ? Dik ma tagħtinix il-ferħ!

Araw iż-żgħażaġh, ngħidu agha, iż-żmien bejn il-preadolessenza – 10, 11, 12-il sena – u 25, 30 sena. X'inhu dak iż-żmien jekk mhux sperimentazzjoni: kull wiehed u kull waħda miż-żgħażaġh tagħna jippruvaw jesperimentaw u jfittxu fejn hu l-veru ferħ? Għax ir-ricetta li ngħaddulhom agha ma tghoddx. Ir-ricetta li l-adulti jgħaddu liż-żgħażaġh ma tiswa xejn. Irridu jippruvaw huma, jesperimentaw huma. Sakemm jesperimentaw u ma jinħarqux u ma

jispiċċawx biex ikissru lilhom infushom, tajjeb hafna; imma hafna drabi f'din l-esperimentazzjoni, b'xorti hażina, jispiċċaw biex ikissru lilhom infushom, hafna drabi b'konsegwenzi irreparabbli li ma jistgħux jerġgħu lura għal dak li jkunu tilfu.

X'inhom r-ricetta tal-ferħ? Marija tagħtina ricetta tal-ferħ li tiġi minn haġa waħda biss. Ara kemm infittxuha 'l hawn u 'l hemm: fix-xorb, fl-ikel, fis-sess, infittxuha b'kull mod, fis-safar, fid-divertiment; infittxuha kultant fil-kumpanija tal-oħrajn, infittxuha billi kultant inkunu waħidna, noqogħdu bi kwietna xi mkien. Ir-ricetta tal-ferħ jagħtihielna l-Vangelu, u din hija l-ispeċifità tal-fidi tagħna. Ara taħsbu li lilna Alla jridna mdejnin! Assolutament le! L-ewwel kelma li l-anglu Gabrijel jgħid lil Marija, l-ewwel *direct speech* illi Alla jgħid lil Marija permezz tal-anglu Gabrijel, ikun: “*Ifraħ, Marija... ha jkollok il-ferħ*” (ara Lq 1:28).

Imma kif ikollna l-ferħ? B'mod sempliċi hafna. Il-ferħ ingibuh meta aħna nippruvaw inhobbu, meta nippruvaw nagħtu minn dak li għandna lil haddiehor. Il-ferħ hafna drabi aħna qed nippruvaw niksbuh bil-maqlub, u flok nakkwistawh, jaħrabilna minn idejna. Meta jiena nipprova nfittex li noqgħod sew, meta jien saħansitra kultant nispiċċa biex nitla' minn fuq dahar haddiehor halli npoġġi lili nnifsi f'pożizzjoni aħjar, meta jien ma nagħtix kas ta' dawh ta' maġenbi u ngħaffiġhom biex jien nimxi 'l quddiem, dakinhar jien ma jistax ikolli l-ferħ. Ara kemm ngħidu aħna: ‘Dak sewwa, għax dak li għandu mhux tiegħu, serqu. Dik l-oħra sewwa, għax waslet fejn waslet mhux bil-hila tagħha...’. Mhux veru. Il-ferħ tal-bniedem ma jiġix minn dak li jidher minn barra. Il-ferħ tal-bniedem ma tikkalkulahx skont kemm għandu tbissima kbira jew żgħira. Il-ferħ tal-bniedem ma tikkunsidrahx minn kemm jidhax jew ma jidhax. Intom tafu li hafna drabi d-daħka mhix għajr espressjoni tar-rabja, mod iehor kif tirrabja, b'mod speċjali meta tidhax b'haddiehor, meta tidhax biex tiżżuffjetta. Mela mhux kull min jidhax ikun kuntent, għax jekk jien nidhax għax irrabjat, m'iniex kuntent.

Il-kuntentizza tiġi biss meta jien minn ġewwa, minn ġol-qalb tiegħi, kultant anki b'sens ta' saġrificju, ta' tbatija, ta' għotja, nipprova naqsam ma' haddiehor, inhobb lil haddiehor, nagħmel pass aktar minn dak li niflah nagħmel biex inpoġġi lil haddiehor sewwa, hekk il-bniedem ma jibqax tal-art, imma jibda tielgħa s-sema. Marija bdiet tielgħa s-Sema mhux mal-mument tal-mewt tagħha, imma mal-mument tat-twelid tagħha. Għax Ġesù bil-mod il-mod beda jbidilha fih. Marija titla' s-Sema matul il-ħajja tagħha u aħna, jekk irridu nitilgħu s-Sema u ngħixu mil-lum l-esperjenza tal-hena li hemm tistenniena, irridu nimitaw lil Marija. M'hemmx mod iehor biex ingibu l-ferħ fil-familja.

Marija marret għand Elizabetta biex taqdi, u aħna nafu, għandna esperjenza. Meta jiġi xi hadd f'darek – forsi huk, oħtok, it-tifel tiegħek, missierek, ommok – u tara li qegħdin jippruvaw jgħinuk, jagħtu minn dak li hu tagħhom mingħajr interess, b'dizinteress kbir, joħolqu l-ferħ fik, imma mhux biss fik, anki fihom... tinholq klima ta' ferħ fil-familja. Għandna esperjenza tagħha din: ta' klima li hi aktar tas-sema milli tal-art, li tinholq fil-familja tagħna.

Imma x'inhom jiġrilna fil-familja tagħna? Bħallikieku bdejna nibzġu illi rridu nisirqu l-ferħ lil xulxin. Kulhadd jaħseb għal rasu. Sakemm ikunu żgħar it-tfal tagħna, sakemm ikunu adolexxenti, nagħtuhom kulma jkollhom bżonn, kulma jridu. Meta jibdew jitolbu aktar, ta' 20, 21, 25 sena, nibdew negħjew u aħna wkoll insiru egoisti u ngħidu: ‘Din kemm se ddum id-dar?’. Ma ngħiduhom il-hin kollu, imma jkun hemm mument li ngħiduhom fil-ħajja

tagħna u forsi jkollna raġun. Għax it-tifel jew it-tifla issa għandhom bżonn li jibdedw il-ħajja tagħhom, jibdedw l-awtonomija tagħhom. Imma x'jiġri? Tidhol klima ta' individwalizmu, daqqa tidhol qabel fil-familja, oħra tidhol wara, u kulhadd jibda jahseb għal rasu. Jgħidulek li wara 40 sena miżżewġin hallew lil xulxin. Ma rridx nidhol fl-ebda każ individwali, għax ma nistgħux niġġudikaw, imma xi jkun ġara? Dan l-individwalizmu sfrenat illi diehla fih is-soċjetà: illi jien naħseb fija. Il-problema hi din: illi meta int taħseb fik innifsek, int qatt mhu ħa tkun sodisfatt għalkollox. Int tibda tkun kuntent meta ma tibqax taħseb fik innifsek, meta ma tibqax iddur madwarek, miegħek innifsek, meta twessa' ftit l-orizzonti tal-ħarsa tiegħek, tal-interessi tiegħek. Dan hu l-ferħ! U qed ngħixu f'soċjetà li tixtieq il-ferħ u mejta għall-ferħ, b'ansjetà u tensjoni kbira tfittex il-ferħ, imma qed taqbad it-triq żbaljata għal dan il-ferħ.

Marija tgħallimna: inħarsu lejha, nimitawha. Ilkoll kemm aħna nqisuha bħala mara illi għamlet it-triq tagħha, illi laħqet il-perfezzjoni tagħha, li mxiet wara Ġesù. Imma mbagħad insibuha bi tqila biex nippruvaw nimxu warajha, nagħmlu bħalha. Fil-fond tal-fond tal-qalb tagħna hemm vuċi... nistgħu ngħidulha l-kuxjenza, l-Ispirtu s-Santu... għidulha li tridu. Din tgħidilna: 'Iva, din hi l-verità: li tħobb, li tagħti lilek innifsek, li tkun ġeneruż'. Imma meta niġu fil-prattika, meta niġu fis-sitwazzjonijiet tal-ħajja ta' kuljum, imbagħad tidhol vuċi oħra li forsi minħabba fiż-żmien li qed ngħixu ta' egoizmu, ta' materjalizmu sfrenat, nibdedw ngħidu: 'Mela x'nagħmel! Ħa jmur haddiehor, halli jgħin haddiehor, ħa tagħmel hi, ħa jagħmel hu'. U nibqgħu lura, nibqgħu lura, bħallikieku qegħdin nibzgħu minn xulxin għax qegħdin nisirqu l-ferħ lil xulxin. Qegħdin proprju bil-maqlub ta' kif jitlobna l-Vanġelu. Il-Vanġelu jixtieqna illi mhux biss ma nibzgħux minn xulxin, imma jkollna fiduċja f'xulxin, għax jekk irid ikollna l-ferħ, ilkoll kemm aħna rridu ninħallu ftit, irridu nonqsu mill-kontroll u ngħidu: 'Isma', ħa nagħti ftit aktar lili nnifsi lill-iehor jew lill-oħra, ħa nkun ftit iktar ġeneruż ma' dik jew mal-iehor'. U hemmhekk il-bniedem jiltaqa' ma' Ġesù, jiltaqa' mal-Ispirtu ta' Alla fih, u hemmhekk jista' jkollna l-ferħ.

Kif Marija tiehu lil Ġesù fid-dar ta' Elizabetta? Jiġri li Marija tibda tfahħar lil Alla, għax il-ħajja ma tibqax peżanti. Tgħiduli: 'Imma jien daqskemm għandi problemi, daqskemm għandi diffikultajiet!'. Ilkoll kemm aħna llum jew għada ser niltaqgħu ma' problemi fil-ħajja. Min jiltaqa' qabel, min jiltaqa' wara, u min forsi qiegħed bħalissa fihom. Ara ma mmorrux bl-idea żbaljata illi biex inkunu kuntenti rridu neħilsu mill-problemi, għax inkella ngħixu ħajjitna kollha bla nifs. Nistennew il-mument illi ma jkollniex diffikultà u dan il-mument ma jasal qatt. Il-Vanġelu bil-maqlub. Mhux qiegħed hemm biex jgħidilna: 'Irrikorri għand Ġesù biex ineħhilek il-problema'. Le, mhux għalhekk qiegħed hemm il-Vanġelu. Il-Vanġelu qiegħed hemm biex jgħidlek: 'Għandek il-problema? Hemm Ġesù fil-problema, iltaqa' miegħu'. Tista' tgħix it-tbatija tiegħek, ma ngħidx bil-ferħ, ma ngħidx bil-pjaċir, imma tista' tgħixha bil-paċi tal-qalb. Dik it-tbatija tiegħek tista' tgħixha bil-paċi. Dik it-tbatija? Iva, dik! U ħafna drabi aħna ngħixu bit-tbatija, bit-tensjoni, li biex ikollna ftit paċi rridu neliminaw il-problema li għandna bħalissa. Qed inbatu bid-dimensja, għax ninsew li fil-passat meta ħlisna mill-problema, wara ftit giet oħra. Dik ninsew! Ngħixu b'illużjoni li xi darba mhux se jkollna problemi. Fl-aħħar mill-aħħar din l-istess illużjoni li xi darba mhux se jkollna problemi, hija x-xewqa tas-Sema li hemm go kull wieħed u kull waħda minna, li anki min ma jemminx ma jistax jehles minnha, għax qiegħda go fih; ix-xewqa li xi darba ma jkollokx diffikultà u problemi.

U allura Marija trodd ħajr lil Alla, tifrāh u tinfexx f'dik l-ghanja sabiħa tal-Magnificat (vv. 46-55). U hawn jidhol Alla fil-ħajja tagħna. Ara ma mmorrux nimmaginaw li Alla tagħna hu Alla tad-dwejjaq, tal-piżijiet! Qegħdin ngħixu f'soċjetà fejn lil Alla poġġejnieh iktar f'kantuniera minn qabel. Anki din is-sitwazzjoni tal-Covid lil Alla kompliet tpoġġih f'kantuniera. Hu mhux se jiddejjaq, għax hemmhekk postu, għax Alla tagħna hu Alla moħbi. Alla tagħna mhux Alla isteriku, Alla tagħna hu Alla li jaħdem minn taħt bil-mod, li jinseġ l-istorja f'dak li ma narawx, mhux f'dak li jidher minn fuq. Imma aħna nbatu, meta lil Alla npoġġuh f'kantuniera!

Kif poġġejnieh f'kantuniera lil Alla? X'kellna nagħmlu f'dan iż-żmien tal-Covid? X'bata l-iktar fiż-żmien tal-Covid? Batiet il-fidi tagħna. U meta qed ngħidu batiet il-fidi tagħna, batiet il-fiduċja tagħna, it-tama tagħna. U meta int tibda toqtol bil-mod il-mod it-tama, meta l-ħajja tispicċa maqfula u magħluqa fiż-żmien ta' issa, ma jibqax l-għada. Għiduli intom x'jibqa' mill-bniedem! Għiduli intom kemm il-bniedem jiftaqar, kemm insiru foqra! Meta int ma tibqax tħares 'il fuq, imma tispicċa biss tħares madwarek u 'l isfel, il-futur ikun imċajpar għalkollox, u Alla hu futur, tama, fiduċja. Meta aħna ma nibqgħux inharsu lejha u npoġġuh fil-ġenb, anki sal-lum, anki jekk nistgħu nipparteċipaw għall-Ewkaristija, għall-quddiesa – 'U iva, nismagħha fuq ir-radju meta jkolli bżonn, meta jkolli ċans, u jekk ma jkolli ċans, mhux kemm insib xi waħda mill-quddisiet trasmessi fuq Facebook u nagħmel *play* u nismagħha meta rrid!' – kollox idur miegħi, mal-persuna tiegħi, mal-bżonnijiet tiegħi u mingħalija li hekk se nkun kuntent. U fejn hu s-sens tal-komunità? Fejn hu d-diskors ta' Ġesù li fejn hemm tnejn jew tlieta miġburin fil-preżenza f'ismu, hemmhekk hemm hu? Imma dhalna ftit f'din il-mentalità illi jien naf x'inhu l-aħjar għalija u tiġix toqgħod tghidli. U la jekk ikun il-Vanġelu u la jekk tkun il-liġi tal-Istat, tiġix toqgħod tghidli, għax dak jien naf x'inhu l-aħjar għalija! Dhalna fi sqaq perikoluż ħafna, għax warrabna lil Alla min-nofs, u kull wieħed u kull waħda minna qieghed iħossu alla. Issa b'Alla wieħed għandna xorti nkampaw, aħseb u ara b'daqshekk eluf ta' allat, kulhadd jiġġielew wieħed mal-iehor biex tghaddi tiegħu! Immaginaw meta aħna nwarrbu l-harsa tagħna lejn is-Sema, x'jiġri! Nispicċaw ġungla, verament.

Ejjew nitolbu lil Marija biex diġà mil-lum nibdew ngħixu l-ħajja tagħna, il-ħajja tan-nies li huma msejhin għas-Sema. Marija ssellem lil Elizabetta. Fir-relazzjonijiet tagħna ejjew nippruvaw inkunu verament pożittivi. Marija tagħti l-ferħ bil-qadi tagħha, bl-għotja tagħha fid-dar ta' Elizabetta. Fil-fatt il-Vanġelu li smajna jgħidilna li t-trabi qabzu fil-ġuf (v. 44). Iż-żewġ nisa, Marija u Elizabetta, imqanqlin bil-ferħ, għax dan hu li jġibu l-qadi u l-ġenerożità. Ejjew inhaddmuha din ir-ricetta tal-ferħ u ejjew lil Alla ma nwarrbux fil-ġenb, għax jekk inwarrbu lil Alla, inwarrbu l-harsa tagħna 'l fuq. Jekk aħna nwarrbu lil Alla, inwarrbu kull tip ta' tama. Jekk aħna nwarrbu lil Alla, għada verament ma nafux x'se jiġri. Marija tidhol għalina. Marija illi hija mara sempliċi, tfajla bħal ħafna minnkum, tfajla bħal ħafna żgħażaġh, tagħtina t-triq, tagħtina d-dawl biex nimxu t-triq li twassalna verament għal umanità iktar shiħa, meta ningħaqdu mal-Mulej fis-Sema.